

תוספות מסכת סנהדרין דף כה עמוד ב

מעיקרא סבור דמי קיהיב - וא"ת וליפסול מדאורייתא דקא עבר אלאו דלא תחמוד וי"ל דלא תחמוד משמע דלא יהיב דמי וכי יהיב דמי ליכא לאו דחמוד כלל וא"ת והא אמרינן בפ"ק דבבא מציעא (דף ה:): לא תחמוד בלא דמי משמע להו משמע לאינשי דווקא הוא דמשתמע כך אבל הם טועים דלא תחמוד הוו אפי' בדיהיב דמי וי"ל דמשמע להו דקאמר ר"ל נמי דכן הוא האמת

ועי"ל דהכא הכי קאמר דמי קא יהיב והיו מפייסים אותם עד שיאמרו רוצה אני אם כן לא עברי אלאו דלא תחמוד כיון דחזו דשקלי בעל כרחייהו ולא היו חוששין אם יתפייסו פסלינהו.

תוספות מסכת בבא מציעא דף ה עמוד ב

בלא דמי משמע להו - וא"ת תיפוק ליה מלא תגזול וי"ל לעבור עליו בשני לאוין וא"ת והא כי יהיב דמי נמי חמסן הוה כדמוכח שלהי הכונס (שם דף סב. ושם) וחמסן פסול לעדות כדכתיב אל תשת ירך עם רשע להיות עד חמסן והפסול לעדות פסול לשבועה דכל הנהו דחשיב בפסולי עדות בפרק זה בורר (סנהדרין דף כה: ושם) פוסל להו לשבועה בפרק כל הנשבעין (שבועות דף מה:).

וי"ל דחמסן לא פסול לעדות אלא מדרבנן מדתני בפרק זה בורר הוסיפו עליהם החמסנין ולא פריך חמסן דאורייתא הוא כדפריך אגזלן וחמסן דקרא דלא יהיב דמי ושלהי הגוזל (ב"ק דף קיט.) דמייתי קרא דמחמס בני יהודה אפי' אי יהיב דמי אסמכתא בעלמא הוא ואף על גב דהוסיפו עליהם החמסנין לפסול לעדות וה"ה שפסול לשבועה היינו חמסן שחצוף לחטוף מיד ליד בידיעת הבעלים אבל הכא לא חציף אלא מעלים חמסנותו ואמר שנאבדה לו לא פסיל.

רמב"ם הלכות עדות פרק י הלכה ד

ועוד יש שם רשעים שהן פסולין לעדות אף על פי שהן בני תשלומין ואינן בני מלקות, הואיל ולוקחים ממון שאינו שלהם בחמסן פסולין שנאמר כי יקום עד חמסן באיש, כגון הגנבים והחמסנים אף על פי שהחזיר פסול לעדות מעת שגנב או גזל, ..., כיצד החמסנים והם הלוקחים קרקע או מטלטלין שלא ברצון הבעלים אף על פי שנותנין הדמים הרי אלו פסולין מדבריהם, ...

כסף משנה הלכות עדות פרק י הלכה ד

וכן כל העובר על גזל של דבריהם וכו' כיצד החמסנים וכו'. שם (דף כ"ה:): תנא הוסיפו עליהם הגזלנים והחמסנין ומקשה גזלן דאורייתא הוא ומוקי לה בגזלן דרבנן ומדפרכין הכי בגזלן ולא בחמסן משמע דמדרבנן הוא דפסילי ואף על גב דבפרק קמא דמציעא (דף ה'): אמרינן לא תחמוד לאינשי בלא דמי משמע להו דמשמע דלאינשי משמע אבל קושטא לא הוי כבר כתבו התוספות די"ל דה"פ דמשמע להו וקושטא הכי הוי נמי:

לחם משנה הלכות עדות פרק י הלכה ד

וכן כל העובר על גזל של דבריהם וכו'. כתב הרב כ"מ ואף על גב דבפרקא קמא דמציעא (דף ה' ב) אמרין לא תחמוד לאינשי בלא דמי משמע להו דמשמע דקושטא לא הוי הכי כבר כתבו התוס' דכן הוא אמת. ואני אומר דאי אפשר לומר שסובר רבינו כן דבפרק ראשון מהלכות גזלה כתב דאפילו נותן דמים עובר על לאו דלא תחמוד וכן התירוץ בתרא שתירצו התוספות דהיו מפיסיים אותו עד שיאמר רוצה אני אי אפשר גם כן שרבינו סובר כן דשם כתב הרב המגיד בדברי רבינו דאפילו שיאמר רוצה אני עובר על לאו דלא תחמוד ואולי יש לתרץ דלא כתב שם הרב כן אלא כשהפציר הרבה והרבה עליו רעים אבל אם לא הרבה עליו רעים והפציר הרבה ואמר רוצה אני אינו עובר וסובר רבינו כתירוץ בתרא דתוספות:

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף כו עמוד ב

אמר רב נחמן: אוכלי דבר אחר פסולין לעדות. הני מילי - בפרהסיא, אבל בצינעה - לא. ובפרהסיא נמי לא אמרן אלא דאפשר ליה לאיתזוני בצינעה, וקא מבזי נפשיה בפרהסיא, אבל לא אפשר ליה - חיותיה הוא, אמר רב נחמן: החשוד על העריות כשר לעדות. אמר רב ששת: עני מרי, ארבעין בכתפיה וכשר? אמר רבא: ומודה רב נחמן לענין עדות אשה שהוא פסול. אמר רבינא ואיתימא רב פפא: לא אמרן אלא לאפוקה, אבל לעיולה - לית לן בה. - פשיטא! - מהו דתימא: הא עדיפא ליה, דכתיב +משלי ט'+ מים גנובים ימתקו וגו', קא משמע לן: דכמה דקיימא הכי - שכיחא ליה. ואמר רב נחמן: גנב ניסן וגנב תשרי - לא שמיה גנב. הני מילי - באריסא, ודבר מועט, ובדבר שנגמרה מלאכתו. איכריה דרב זביד חד גנב קבא דשערי ופסליה, וחד גנב קיבורא דאהיני ופסליה. הנהו קבוראי דקבור נפשא ביום טוב ראשון של עצרת, שמתיהו רב פפא, ופסלינהו לעדות. ואכשרינהו רב הונא בריה דרב יהושע. אמר ליה רב פפא: והא רשעים נינהו? - סברי מצוה קא עבדי. - והא קא משמתינא להו! - סברי: כפרה קא עבדי לן רבנן.